

599.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 14 czerwca 1928 r.

o przydzieleniu do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części województwa śląskiego, warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego i wileńskiego, oraz o ustaleniu klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa na okres rewizyjny od 1 stycznia 1928 r. do 31 grudnia 1932 r.

Na mocy § 14 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków (austr. Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), po wysłuchaniu opinii Rady ubezpieczeń społecznych, zarządzam co następuje:

§ 1. Zaliczenia do kategorii niebezpieczeństwa poszczególnych przedsiębiorstw dokonywa się w okresie rewizyjnym od 1 stycznia 1928 r. do 31 grudnia 1932 r. według przydziału, podanego w załączniku 2 niniejszego rozporządzenia. Za przedsiębiorstwa w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się także gospodarstwa rolne, leśne i wszelkie inne zakłady, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na obszarze mocy obowiązującej ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

Przy zaliczaniu należy mieć na uwadze okoliczność, że ustalone w załączniku 2 kategorie niebezpieczeństwa odnoszą się do przedsiębiorstw o składzie normalnym, że uwzględniają więc również — o ile w załączniku 2 wyraźnie inaczej nie zaznaczono — wszystkie zakłady i czynności pomocnicze, stanowiące normalnie część składową przedsiębiorstw danego rodzaju, jak administrację, nadzór nad przedsiębiorstwem, roboty manipulacyjne i transportowe, roboty w magazynach, ładowniach, opalanie, oświetlanie i czyszczenie pracowni, konserwacja budynków i urządzeń i t. p. prace, dokonywane we własnym zarządzie, chociażby przy pomocy akordantów, jeżeli prace te służą własnym celom przedsiębiorstwa i nie przekraczają zwykłych rozmiarów.

Gorzelnie, młyny, tartaki, cegielnie, łomy i t. p. zakłady fabryczne, nawet jeśli prowadzone są łącznie z gospodarstwem rolnem lub leśnym, należy zaliczać oddzielnie według właściwych tytułów załącznika 2.

§ 2. Za „przedsiębiorstwa, używające motorów”, uważa się w myśl niniejszego rozporządzenia

przedsiębiorstwa posługujące się przyrządami, poruszanymi siłą elementarną (wiatr, woda, para, gaz do oświetlania, powietrze gorące, elektryczność i t. d.) lub siłą zwierząt. Narówni z „przedsiębiorstwami, używającymi motorów”, traktować należy, w myśl niniejszego rozporządzenia, także przedsiębiorstwa, w których używa się kotłów zamkniętych lub przyrządów parowych (gotowalniki drzewa, szmat, suzarnie parowe i t. d.).

Przedsiębiorstwa, w których zakres użycia maszyn, poruszanych motorami, względnie kotłów i przyrządów parowych, albo też siła użytego motoru są tak nieznaczące, iż nie zwiększają w sposób istotny niebezpieczeństwa wypadku w porównaniu do niebezpieczeństwa w tego rodzaju przedsiębiorstwach przy pracy wyłącznie ręcznej, należy zaliczać do kategorii niebezpieczeństwa, przepisanej dla przedsiębiorstw, nieużywających motorów, a ewentualnie nieznacznie zwiększone z powodu ruchu motorycznego niebezpieczeństwo, uwzględniać przez zaliczenie do wyższej klasy niebezpieczeństwa.

Przedsiębiorstwo, w którym sam przedsiębiorca obsługuje maszyny i motor, o ile w następstwie tego innym osobom, zatrudnionym w tem przedsiębiorstwie, nie zagraża niebezpieczeństwo wypadku z powodu ruchu motorycznego, należy zaliczać jako przedsiębiorstwo, nie używające motorów.

§ 3. Jeżeli przedsiębiorstwa, złożonego z kilku zakładów, różniących się wyraźnie między sobą, nie można zaliczyć jako całości, lecz tylko według jego zakładów, a to z powodu braku w załączniku 2 zupełnie odpowiedniego tytułu, należy każdy jego samoistny zakład wciągać do katastru i zaliczyć oddzielnie; postanowienie to ma zastosowanie pod tym warunkiem, że dla każdego z tych zakładów prowadzone są odrębne listy płatnicze i że zakłady te, o ile z załącznika 2 wyraźnie inaczej nie wynika, nie zatrudniają wspólnych pracowników.

§ 4. W braku warunków, określonych w poprzednim paragrafie, dla oddzielnego zaliczenia poszczególnych samoistnych zakładów złożonego przedsiębiorstwa, należy przedsiębiorstwo złożone, dla którego w załączniku 2 niema odpowiedniego tytułu, zaliczyć jako „przedsiębiorstwo mieszane” według przepisów § 7 niniejszego rozporządzenia.

Postanowienie powyższe stosuje się także do przedsiębiorstwa, którego ze względu na urządzenie nie można uważać za normalne, w rozumieniu § 1 niniejszego rozporządzenia, ponieważ obejmuje ono pewne zakłady pomocnicze lub uboczne, nieuwzględnione w odnośnym tytule, a to wówczas, gdy tego anormalnego jego urządzenia nie można uwzględnić już przez sam wybór po myśli § 6 odpowiedniej klasy niebezpieczeństwa w granicach kategorii niebezpieczeństwa, przepisanej dla zakładu głównego.

§ 5. Przedsiębiorstwa, przy których powyższe przepisy okazały się niewystarczające dla oznaczenia kategorii niebezpieczeństwa, albo też takie, których nie można podciągnąć pod tytuły, ustalone w załączniku 2, bez zrównania ich w ten sposób z przedsię-

biorstwami zupełnie innego rodzaju i o istotnie różnym niebezpieczeństwie wypadku, należy zaliczać do kategorii niebezpieczeństwa, odpowiadającej ich rodzajowi i niebezpieczeństwu wypadku.

§ 6. Po ustaleniu kategorii niebezpieczeństwa dla danego przedsiębiorstwa, zalicza się je, w ramach schematu załącznika 1, do jednej z klas tej kategorii niebezpieczeństwa. Przedsiębiorstwo zalicza się w zasadzie do średniej klasy danej kategorii niebezpieczeństwa, a do klasy niższej względnie wyższej wtedy, gdy istniejące w niem niebezpieczeństwo wypadku, w stosunku do zwykłego, jest mniejsze względnie większe.

Mniejsze względnie większe, w stosunku do zwykłego, niebezpieczeństwo wypadku, należy przyjmować w każdym razie wówczas, gdy zachodzą znamiona, ustalone w tym celu przy poszczególnych tytułach załącznika 2.

Niezależnie od tego należy uważać za okoliczność, zmniejszającą niebezpieczeństwo wypadku, wprowadzanie maszyn w ruch zapomocą elektryczności z wykluczeniem lub przynajmniej istotnym ograniczeniem zastosowania transmisji (pędni) mechanicznych, jak również większy zakres prac biurowych poza obrębem terytorjalnym przedsiębiorstwa.

Przy ustalaniu klas niebezpieczeństwa należy ponadto uwzględniać stan budynków i urządzeń przedsiębiorstwa, urządzenia ochronne, sposób prowadzenia przedsiębiorstwa pod względem technicznym, uwzględniając przytem także uzdolnienie robotników do powierzonych im czynności, jako też nadzór nad ruchem przedsiębiorstwa, o ile z tych okoliczności można wnioskować o stopniu niebezpieczeństwa wypadków, złączonego stałe z przedsiębiorstwem.

Przy ustalaniu klasy niebezpieczeństwa należy wreszcie brać pod uwagę rodzaj i liczbę wypadków, zaszytych w danym przedsiębiorstwie, oraz obciążenie Zakładu spowodowane temi wypadkami, o ile można stąd wnioskować o odmiennym od zwykłego niebezpieczeństwie wypadku.

Jeżeli w danym przedsiębiorstwie zachodzą tak okoliczności, wskazujące na mniejsze niebezpieczeństwo, jak też okoliczności wskazujące na większe niebezpieczeństwo, okoliczności te należy rozważyć, przeciwstawiając je sobie wzajemnie.

§ 7. Celem ustalenia kategorii i klasy niebezpieczeństwa przy zaliczaniu „przedsiębiorstwa mieszanego” (§ 4) należy najpierw ustalić w myśl przepisów §§ 1 do 6 niniejszego rozporządzenia kategorię i klasę niebezpieczeństwa dla poszczególnych zakładów, wchodzących w skład danego przedsiębiorstwa mieszane, następnie ustalone klasy niebezpieczeństwa pomnożyć przez przeciętne sumy rocznych zarobków osób, zatrudnionych w odnośnych zakładach przedsiębiorstwa, a sumę uzyskanych iloczynów podzielić przez ogólną sumę zarobków rocznych. Liczba, otrzymana tym sposobem, stanowi klasę niebezpieczeństwa danego „przedsiębiorstwa mieszane”.

Jeżeli z dostateczną dokładnością nie można ustalić sum zarobków rocznych, należy w powyższym rachunku zamiast sum zarobków użyć liczb pracowników, a w przypadku, gdy zachodzi istotna różnica w przeciętnym czasie pracy w poszczególnych zakładach danego przedsiębiorstwa mieszane, zamiast liczb pracowników użyć liczb „pracowników normalnych”, t. j. sprowadzonych do trzystodniowego czasu pracy.

Z powyższego rachunku należy przy obu sposobach obliczenia, wyłączyć pracowników wspólnych „przedsiębiorstwa mieszane”, t. j. pracowników, nie należących wyłącznie do jednego zakładu tego przedsiębiorstwa.

§ 8. Jeżeli w przedsiębiorstwie, złożonym z kilku zakładów (§§ 3 i 4), niebezpieczeństwo wypadku, połączone z jednym jego zakładem, zagraża również pracownikom, zatrudnionym w innym zakładzie tego przedsiębiorstwa, wówczas należy dla tego ostatniego zakładu przyjąć odpowiednio wyższą klasę niebezpieczeństwa.

§ 9. Zaliczenia przedsiębiorstw do kategorii i klas niebezpieczeństwa, zwłaszcza wtedy, gdy Zakład ubezpieczenia przyjmuje większe niebezpieczeństwo, albo podaje w wątpliwość słuszność twierdzenia przedsiębiorcy o mniejszem niebezpieczeństwie, należy dokonywać, w miarę możliwości, w porozumieniu z inspektorami pracy, a przy przedsiębiorstwach, podlegających nadzorowi władz górniczych, w porozumieniu z temi władzami.

§ 10. Przedsiębiorca jest obowiązany udzielać Zakładowi ubezpieczenia od wypadków na jego żądanie tych wyjaśnień o rodzaju i urządzeniu przedsiębiorstwa, jakich potrzeba dla zaliczenia danego przedsiębiorstwa do kategorii i klasy niebezpieczeństwa, a to pod zagrożeniem następstw, przewidzianych w §§ 51 — 53 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 11. W orzeczeniu, wydanem na podstawie niniejszego rozporządzenia, Zakład ubezpieczenia winien podać dokładnie tytuł załącznika 2, który stanowił podstawę zaliczenia przedsiębiorstwa do kategorii niebezpieczeństwa, względnie zaznaczyć wyraźnie, że zaliczenia dokonano na zasadzie § 5 niniejszego rozporządzenia.

Przy przedsiębiorstwach mieszanych, dla których kategorię i klasę niebezpieczeństwa ustalono w sposób, przepisany w § 7 niniejszego rozporządzenia, należy nadto podać w orzeczeniu obliczenie, przewidziane tym paragrafem.

W razie przyjęcia większego niebezpieczeństwa i zaliczenia wskutek tego przedsiębiorstwa do klasy niebezpieczeństwa wyższej od środkowej klasy, należy podać w orzeczeniu powody, które na takie zaliczenie wpłynęły.

§ 12. Zakład ubezpieczenia od wypadków wyda z urzędu rewizyjne orzeczenia zaliczające z mocą

obowiązującą od 1 stycznia 1928 r. tylko dla tych przedsiębiorstw już zgłoszonych i zaliczonych, dla których niniejsze rozporządzenie przewiduje kategorię niebezpieczeństwa inną od kategorii niebezpieczeństwa, ustalonej dla tych przedsiębiorstw w przepisach, obowiązujących przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

Przedsiębiorcy wszystkich innych przedsiębiorstw zaliczonych już przez Zakład ubezpieczenia od wypadków na podstawie przepisów, obowiązujących przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, mają prawo w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia następnego po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, żądać od Zakładu ubezpieczenia od wypadków poddania rewizji dotychczasowego zaliczenia przedsiębiorstwa i wydania właściwego orzeczenia rewizyjnego z ważnością od 1 stycznia 1928 r.

Również Zakład ubezpieczenia od wypadków ma prawo zrewidować z urzędu, z ważnością od 1 stycznia 1928 r., dotychczasowe zaliczenie przedsiębiorstw, określonych w ustępie poprzednim, o ile przed upływem okresu dwumiesięcznego, licząc od dnia następnego po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, nada na pocztę orzeczenie rewizyjne lub pismo, żądające od przedsiębiorcy podania szczegółów, potrzebnych dla przeprowadzenia rewizji zaliczenia.

Do orzeczeń, wydanych na podstawie powyższych postanowień (§ 12), oraz do zarzutów przeciw nim stosują się postanowienia ustępów 3, 4 i 5 § 18 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 13. O ile ani przedsiębiorca, ani Zakład ubezpieczenia od wypadków nie skorzystają w przepisany terminie z uprawnień, przyznanych im w ustępie 2 i 3 § 12 niniejszego rozporządzenia, prawomocne zaliczenie przedsiębiorstw, określonych w tych ustępach § 12, dokonane przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, można zmienić w okresie rewizyjnym od 1 stycznia 1928 r. do 31 grudnia 1932 r. tylko w przypadku, przewidzianym w §§ 19 i 20 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Załącznik 1.

Schemat kategorii i klas niebezpieczeństwa.

Kategoria A obejmuje klasy 1 do 3 włącznie, klasa średnia 2.
Kategoria B obejmuje klasy 3 do 5 włącznie, klasa średnia 4.

Kategoria I obejmuje klasy 4 do 8 włącznie, klasa średnia 6.
Kategoria II obejmuje klasy 7 do 11 włącznie, klasa średnia 9.
Kategoria III obejmuje klasy 10 do 14 włącznie, klasa średnia 12.
Kategoria IV obejmuje klasy 13 do 19 włącznie, klasa średnia 16.
Kategoria V obejmuje klasy 16 do 24 włącznie, klasa średnia 20.
Kategoria VI obejmuje klasy 20 do 30 włącznie, klasa średnia 25.
Kategoria VII obejmuje klasy 25 do 37 włącznie, klasa średnia 31.
Kategoria VIII obejmuje klasy 31 do 47 włącznie, klasa średnia 39.
Kategoria IX obejmuje klasy 39 do 57 włącznie, klasa średnia 48.
Kategoria X obejmuje klasy 48 do 70 włącznie, klasa średnia 59.
Kategoria XI obejmuje klasy 59 do 87 włącznie, klasa średnia 73.
Kategoria XII obejmuje klasy 73 do 100 włącznie, klasa średnia 87.

Załącznik 2.

SYSTEMATYCZNY WYKAZ GRUP I TYTUŁÓW PRZEDSIĘBIORSTW Z PRZYDZIAŁEM DO KATEGORIJ NIEBEZPIECZEŃSTWA.

NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA

GRUPA I

Gospodarstwa rolne i leśne, młyny zboża.

a) Gospodarstwa rolne i leśne.

Tytuł	Kat. nieb.
1 Gospodarstwa rolne bez utrzymywania koni i bez używania maszyn, poruszanych siłą elementarną lub siłą zwierząt	II
Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie młotarni lub siczkarń ręcznych.	
2 Gospodarstwa rolne, utrzymujące konie, a nieużywające maszyn, poruszanych siłą elementarną	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: nieużywanie maszyn, poruszanych siłą zwierząt.	
3 Wszelkie inne gospodarstwa rolne	IV
5a Gospodarstwa leśne z wyłączeniem robót przy ścinaniu, obrabianiu w lesie i wyprowadzaniu z lasu drzewa ryzami lub obcemi zaprzęgami	III
Znamię większego niebezpieczeństwa: przyrządy i urządzenia pomocnicze, poruszane siłą elementarną.	
6a Ścinanie, obrabianie w lesie i wyprowadzanie z lasu drzewa ryzami lub obcemi zaprzęgami, wykonywane we własnych lasach przez gospodarstwa leśne, zaliczone według tytułu 5a	XII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: las na obszarach równinnych.	

b) Młyny zboża.		Tytuł	Kat. nieb.
Tytuł	Kat. nieb.		
7 Zakłady czyszczenia zboża	VI	urzędniczego, zajętego przy przewożeniu, ładowaniu, wyładowywaniu i konwojowaniu towarów, oraz bez personelu, zajętego w magazynach kolejowych i na stacjach kolejowych	I
8 Młyny (mąki, kaszy, krup)	VIII	31b bez własnych lub dzierżawionych magazynów oraz personelu robotniczego lub urzędniczego, zajętego przy przewożeniu, ładowaniu, wyładowywaniu i konwojowaniu towarów	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: automatyczne urządzenie; wyłącznie ręczny napęd.			
Znamię większego niebezpieczeństwa: prymitywne urządzenie.			
9 Zakłady łuszczenia ryżu, grochu i t. p. (jako samoistne przedsiębiorstwo)	IX	31c w których na personel, zajęty przy przewożeniu i ładowaniu towarów, przypada najwyżej 25% ogólnej sumy zarobków, wypłacanych w przedsiębiorstwie	VII
10 Wiatraki	VIII	31d w których na personel, zajęty przy przewożeniu i ładowaniu towarów, przypada ponad 25% ogólnej sumy zarobków, wypłacanych w przedsiębiorstwie	X
11 Pływaki	IX		
GRUPA II.			
Transport i składy.			
a) Koleje żelazne.			
12 Koleje żelazne, łącznie z zakładami pomocniczymi	VI		
13 Koleje dojazdowe i fabryczne, pędzone motorami	VIII		
Tramwaje i koleje drogowo (ruch osobowy):			
14 parowe	VIII		
15 elektryczne	IV		
16 posługujące się siłą pociągową zwierząt	VI		
17 Kolejki, nie posługujące się ani siłą żywiołową ani siłą pociągową zwierząt	X		
18 Kolejki linowe	X		
b) Inne przedsiębiorstwa przewozu ładem.			
19 Przedsiębiorstwa poczty wozowej (siła zwierząt)	VI		
20 Poczty samochodowe	VI		
21 Przedsiębiorstwa pogrzebowe	IV		
22 Przedsiębiorstwa powozów najemnych (fiakry, jednokonki i t. p.)	VI		
23 Przedsiębiorstwa powozów najemnych samochodowych	VI		
24 Przedsiębiorstwa omnibusów	VII		
25 Przedsiębiorstwa omnibusów samochodowych	VII		
26 Wozy ciężkie — przewóz przedmiotów ciężkich (budulca, węgla, drzewa, mebli, pełnych pak, bydła i t. p.)	XII		
27 Wozy ciężkie samochodowe — przewóz przedmiotów ciężkich (budulca, węgla, drzewa, mebli, pełnych pak, bydła i t. p.)	XII		
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 26 i 27: przewóz także przedmiotów lżejszych.			
28 Wozy lekkie — przewóz wyłącznie przedmiotów lżejszych	VI		
29 Wozy lekkie samochodowe — przewóz wyłącznie przedmiotów lżejszych	VI		
30 Transport ciężarów bez używania zwierząt pociągowych (tragarze, zakłady posługaczy i t. d.)	III		
Przedsiębiorstwa spedycyjne:			
31a bez własnych lub dzierżawionych magazynów, bez personelu robotniczego lub			
		c) Przedsiębiorstwa przewozu wodą.	
		33 Przedsiębiorstwa żeglugi parowej na rzekach	VIII
		34 Przedsiębiorstwa żeglugi parowej na jeziorach	VI
		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 33 i 34: przewaga ruchu pasażerskiego.	
		35 Promy zwykłe i promy wodzone, przewozy na rzekach, holowanie statków, zakłady przeprawy pociągów	VI
		36 Przedsiębiorstwa spławiania drzewa, także w połączeniu ze składami drzewa	IX
		37 Zakłady najmu łodzi wiosłowych i żaglowych	IV
		38 Żegluga na rzekach, kanałach i jeziorach (bez motorów) do przewozu osób i ciężarów	VIII
		39 Przedsiębiorstwa ładowania i wyładowania okrętów	XII
		d) Przedsiębiorstwa składów towarowych (z dowozem i odwozem).	
		40 Przedsiębiorstwa domów składowych i przedsiębiorstwa składów towarowych, używające motorów	VII
		41 Te same przedsiębiorstwa nieużywające motorów	IV
		42 Składy i drobna sprzedaż nafty i benzyny	VI
		43 Składy towarów włókienniczych, konfekcyjnych, kolonialnych i t. p., połączone z handlem drobnym	I
		Dla tytułów 40, 41 i 43: Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: obchodzenie się bez zaprzęgów. Znamię większego niebezpieczeństwa: magazynowanie także ciał łatwo zapalnych, ciał eksplozujących, celulozoidu i towarów celulozoidowych.	
		44 Składy dźwigarów i ciężkiego żelaza	X
		45 Składy i handel gotowych mebli	II
		46a Składy drzewa budowlanego i innych materiałów budowlanych	IX
		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: obchodzenie się bez zaprzęgów i mały rozmiar przedsiębiorstwa.	
		Znamię większego niebezpieczeństwa: maszynowe obrabianie drzewa.	

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
47a Składy węgla, koksu i drzewa opałowego	VIII	68 Walcownie żelaza wymiarowego i drutu	IX
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: obchodzenie się bez zaprzęgów, mały rozmiar przedsiębiorstwa, także detaliczna sprzedaż.		69 Walcownie żelaza sztabowego	IX
Znamię większego niebezpieczeństwa: maszynowe rozdrabnianie drzewa.		70 Walcownie cienkiej blachy	VI
47b Detaliczne składy węgla, koksu i drzewa opałowego, t. j. składy, magazynujące najwyżej 3 wagony materiału, bez maszyn do rozdrabniania drzewa	V	71 Walcownie grubej blachy	X
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: obchodzenie się bez zaprzęgów.		72 Walcownie rur	VII
		73 Walcownie cynku i cynkowanie żelaznej blachy	IV
		74 Młotownie i prasownie dla wyrobu wielkich przedmiotów kutych	X
		75 Wspólne czynności własnego zarządu (roboty placowe, magazynowe, zaprzęgi, koleje fabryczne, warsztaty reparacyjne i t. p.), w większych przedsiębiorstwach hutniczych, zaliczonych według przepisu § 3	VI
e) Samochody osobowe.			
48 Przy sile motoru do 8 HP włącznie	VIII	GRUPA IV.	
49 Przy sile motoru ponad 8 do 40 HP włącznie	IX	Kamienie i ziemię.	
50 Przy sile motoru ponad 40 HP	X	a) Kamieniołomy.	
f) Środki przewozu powietrzem.			
51 Samoloty do przewozu osób i rzeczy oraz służba na lotnisku	XI	76 Łomy i dobywanie kamieni z obrabianiem wydobytego materiału na kamienie brukowe i wyroby kamieniarskie przy nieznacznym tylko użyciu odpadków na kamień budowlany i żwir ręcznie tłuczony	X
GRUPA III.			
Kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne.			
a) Kopalnie.			
52 Kopalnie węgla kamiennego	VII	77 Łomy łupku	XII
53 Kopalnie węgla brunatnego	V	78 Łomy łupku, połączone z przerabianiem zyskanego materiału	XI
54 Kopalnie rudy żelaznej o robotach naziemnych	VI	79 Łomy marglu cementowego	X
55 Kopalnie rudy żelaznej o robotach podziemnych	VII	80 Kopalnie łojku	VIII
56 Kopalnie innych rud	V	81 Żwirowiska (także wraz z tłuczeniem żwiru)	XII
Znamię większego niebezpieczeństwa: odbudowa sztolniami i szybami.		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: maszynowe tłuczenie żwiru.	
57 Kopalnie oleju ziemnego	VI	Tłuczenie żwiru:	
58 Kopalnie wosku ziemnego	VI	82 w przedsiębiorstwie, używającym maszyn	VIII
59 Kopalnie i warzelnie soli	IV	83 w przedsiębiorstwie ręcznym	XII
60 Kopalnie asfaltu	VII	84 Inne kamieniołomy (piaskowiec, granit, dolomit, marmur i t. p.)	XII
Znamiona większego lub mniejszego niebezpieczeństwa dla grupy III a: większe lub mniejsze narażenie na niebezpieczeństwo z powodu spadania kamieni, węgla, z powodu pyłu węglowego, pożaru kopalni, zasypania ruchomym piaskiem i zalania wodą.		85 Wapniarki (łom wraz z wypalaniem)	X
		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: piece kregowe i komorowe.	
b) Huty.			
61 Koksownie	VII	86 Wydobywanie i rozdrabnianie gładów narzutowych	XI
62 Piece wysokie	IX	W przedsiębiorstwach grupy IV a) uważa się za znamię:	
63 Prażenie rudy żelaznej	V	mniejszego niebezpieczeństwa: dobre warunki odkrywki, o ile niebezpieczeństwo zasypania jest ograniczone do najmniejszych rozmiarów, użycie bezpiecznych materij wybuchowych (rozporządzenie ministerjalne z dnia 19 maja 1899 r. Dz. u. p. Nr. 96); w łomach pod ziemią: całkiem odpowiednie kierownictwo fachowe przy istnieniu wszelkich potrzebnych urządzeń ochronnych i z wyłączeniem używania materiałów wybuchowych;	
Huty żelaza i stali:		większego niebezpieczeństwa: luźne uwarstwienie kamieni, skłonne do osypywania się ściany skał; używanie materiałów rozsadzających, o ile przedsiębiorstwo nie pozostaje pod zupełnie odpowiednim kierownictwem fachowym.	
64 pudłownie i fryszownie	VII		
65 huty stali Bessemiera, Thomasa, Martina i stali elektrycznej	X		
66 Lejarnie stali wraz z apreturą	XI		
67 Huty metalu (ołów, miedź, rtęć, srebro, cynk i mosiądz), także walcownie i młotownie	V		

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
b) Kopaniny.			
87 Kopanie piasku, krzemienia i żwiru	XII	107 Pławiarnie kaolinu (glinki porcelanowej) i innych glinek i ziem farbiarskich z rozdrabnianiem	V
88 Zbieranie piasku i żwiru bez zagłębiania się w teren poniżej jednego metra	V	108 Wyrób kitu	III
89 Zbieranie piasku i żwiru bez zagłębiania się w teren poniżej jednego metra przy użyciu kolejek	VI	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: nieużywanie motorów.	
Inne kopaniny:			
90 na powierzchni	IX	109 Wyrób kred	II
91 sztolniami i szybami	XI	Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie motorów.	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 90 i 91: odkrywka materiału pod naturalnym kątem stoczności (zesypu); przewaga robót około przesiania i sortowania materiału.			
Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułów 90 i 91: trudne warunki odbudowy; ściany skłonne do osuwania się lub podkopywane.			
Dobywanie torfu:			
92 przedsiębiorstwa o ruchu motorowym	IV	110 Wypalanie magnezytu	V
93 przedsiębiorstwa o ruchu ręcznym	II	111 Wyrób towarów majolikowych	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 111 i 112: większy rozmiar robót malarskich.			
c) Obrabianie i przerabianie kamieni.			
94 Wyrób cementu (z wyłączeniem wyrobu beczek i drewnianego opakowania wogóle)	VII	112 Fabryki porcelany	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: używanie pieców rotacyjnych.			
95 Wyrób towarów cementowych i sztucznego kamienia	IV	113 Wyrób szmirglu	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: nieużywanie motorów.			
96 Szlifiernie kamieni szlachetnych	III	114 Fabryki towarów syderolitowych i terakotowych	B
97 Wypalanie i mielenie gipsu	V	115 Fabryki naczyń fajansowych i kamionkowych	I
Wapielnie, także wypalanie szamoty, z wyłączeniem robót przy wydobywaniu kamieni:			
98 o piecach pierścieniowych lub komorowych	V	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 114 i 115: większy rozmiar robót malarskich.	
99 inne wapielnie	VII	116 Wyrób pieców kaflowych	II
100 Młyny kwarcu, feldszpatu, soli, siarki, piasku, kamionki i t. p.	VI	Wyrób towarów glinianych:	
Obrabianie łupku, z wyłączeniem oprawy drzewnej:			
101 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV	117 przedsiębiorstwa, używające maszyn	III
102 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II	118 przedsiębiorstwa, nieużywające maszyn	B
103 Wyrób łupku sztucznego (asbestowy, eternit i t. p.)	VI	119 Wyrób miazgi i miazgi torfowego	VI
104 Zakłady kamieniarskie, zatrudniające robotników wyłącznie w warsztatach	V	We wszystkich poprzedzających tytułach grupy IV c) i d) dobywanie materiału surowego jest wyłączone.	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: znaczny rozmiar wyrobów ornamentacyjnych i figuralnych.			
Znamię większego niebezpieczeństwa: wyrób kamieni młyńskich i szlifierskich; używanie motorów.			
105 Zakłady kamieniarskie, zatrudniające robotników w warsztatach i poza warsztatem (na budowlach)	VII	Cegielnie (wypalanie cegieł łącznie z wydobywaniem gliny):	
d) Wyroby z glinek.			
106 Wyrób towarów szamotowych i tygli ogniotrwałych	IV	120 cegielnie maszynowe	VII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: używanie automatycznych i na pół automatycznych maszyn do dęcia oraz maszyn do prasowania i dęcia.			
e) Szkło.			
		121 ręczny wyrób cegieł	IV
		Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 120 i 121: jak dla tytułów 90 i 91.	
		Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułu 121: wydobywanie lub przygotowywanie materiału przy pomocy maszyn motorowych.	
		122 Wyrób cegieł żuźlowych z bezpośrednim użyciem żuźli wysokich pieców	VI
		123 Wyrób cegieł z piasku wapiennego łącznie z dożywaniem piasku	VII
		124 Wyrób masy ciepło-chronnej oraz przetworów z kamieni korkowych łącznie z montowaniem	VI
		125 Wyrób szkła, z wyłączeniem szkła tafłowego i zwierciadłowego	III

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
126 Rafinerja szkła a mianowicie: malowanie na szkłe, wyżeranie i wytłaczanie	B	143 Szlifiernie żelaza, stali i innych metali (polerowanie)	IV
127 Wyrób i obrabianie paciorków i guzików szklanych	B	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: przeważnie szlifowanie i innych metali.	
128 Szlifiernie szkła	III	Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie wielkich kamieni, szybko wirujących.	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: używanie maszyn szlifierskich automatycznych lub napędów automatycznych.		144 Fabryki naczyń emaljowanych (wyrób naczyń surowych i emaljowanie)	IV
129 Wyrób zwierciadeł	V	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: wyrób naczyń lanych.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: wyrób zwierciadeł lanych.		Znamię większego niebezpieczeństwa: nieemaljowanie naczyń.	
130 Wyrób szkła tafłowego i zwierciadłowego	VII	145 Zakłady emaljowania (emaljowanie naczyń lanych i blaszanych)	I
Znamię większego niebezpieczeństwa: wyrób szkła lanego.		146 Wyrób oraz nacinanie pilników	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: wyrób dętego szkła zwierciadłowego.		147 Młotarnie i kuźnice (wyrób młotów i narzędzi)	VII
Znamiona mniejszego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw Grupy IV e: mechaniczne urządzenia dla ochładzania powietrza w pracowniach i przy piecach; używanie automatycznych przyrządów transportowych.		148 Kuźnie (wyrób okuć do wozów, podków, okuwanie wozów, podkuwanie koni, wyrób łańcuchów i t. p.)	V
		Wyrób kas i mebli metalowych:	
		149 przedsiębiorstwa, używające motorów	V
		150 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV
		Wyrób noży (wraz z szlifiernią):	
		151 przedsiębiorstwa, używające motorów	V
		152 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
		153 Wyrób igieł, szpilek i towarów szpilkowych	V
		Fabryki gwoździ i sztyftów:	
		154 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
		155 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów lub używające ich tylko do poruszania miechów	II
		Ślusarnie (wyrób towarów ślusarskich):	
		156 przedsiębiorstwa, używające motorów, także wraz z robotami na budowlach	VI
		Znamię większego niebezpieczeństwa: większy zakres robót budowlanych.	
		157 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów wcale lub tylko do poruszania miechów, z wyłączeniem robót na budowlach	III
		158 Wyrób śrub i nitów	V
		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: nieużywanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.	
		159 Wyrób kos i sierpów	IV
		160 Wyrób białej broni (pałasze, sztylety, dzidy, bagnety i t. p.)	V
		c) Metale nieszlachetne i stopy.	
		161 Wyrób towarów ołowianych i cynkowych	V
		162 Fabryki towarów bronzowych i towarów galanteryjnych metalowych	I
		163 Wyrób towarów z chińskiego srebra (nowe srebro, alfenid i t. d.)	II
		Znamię większego względnie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 162 i 163: mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.	
		164 Zakłady robót galwanoplastycznych i cynkograficznych	V
		165 Zakłady rytownicze, używające motorów.	II

GRUPA V.

Obrabianie metali.

a) Obrabianie metali szlachetnych.

Wyrób towarów złotych:

- 131 przedsiębiorstwa, używające motorów I
132 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów B

Wyrób towarów srebrnych:

- 133 przedsiębiorstwa, używające motorów III
134 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów B

- 135 Wyzyskiwanie złota i srebra z odpadków oraz zakłady oddzielania złota i srebra od innych metali IV

- 136 Wyrób towarów liońskich II

b) Żelazo i stal.

- 137 Wyrób plecionek kabli i lin drucianych V

- 138 Drutarnie (wyrób drutu na zimno) IV

- 139 Wyrób towarów z blachy żelaznej i towarów blacharskich: przedsiębiorstwa, używające motoru, także wraz z robotami na budowlach VII

- 140 Te same przedsiębiorstwa, nieużywające motorów, z wyłączeniem robót na budowlach II

Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 139 i 140: mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.

Wyrób wykrawarek, wybijarek, towarów żelaznych i stalowych (przedsiębiorstwa wyrobu towarów żelaznych i stalowych, pod innymi tytułami niewymienionych):

- 141 przedsiębiorstwa, używające motorów VI
142 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów V

Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 141 i 142: mniejsze, względnie szersze, zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p. wyrób towarów drobiazgowych.

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
166 Zakłady rytownicze, nieużywające motorów Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie kwasów.	A	183 Wyrób lokomotyw	VIII
167 Pasamonictwo (wyrób metalowych ewentualnie połączanych lub posrebrzanych drobnych przedmiotów ozdobnych) Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: nieużywanie motorów.	I	184 Fabryki maszyn w ogólności (bez kuźni kotłów) Ślusarnie i warsztaty naprawiania maszyn: przedsiębiorstwa, używające motorów	VII
168 Kotlarstwo i wyrób blachy metalowej Zakłady wycinania, wybijania i wytłaczania metalu (nakrywek do flaszek, medali, ozdób, form blaszanych, okuć do łałek i t. d.):	VI	185 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	VII
169 przedsiębiorstwa, używające motorów	VI	186 Wyrób i naprawa maszyn i przyrządów młyńskich wraz z instalacją:	IV
170 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV	187 przy użyciu maszyn do obrabiania drzewa	VIII
Wyrób towarów metalowych i towarów metalowych drobiazgowych, także szlifiernie metalu:		188 bez użycia maszyn do obrabiania drzewa	VI
171 przedsiębiorstwa, używające motorów	III	189 Wyrób maszyn do szycia, pończoszkowania i oczkowania, oraz części składowych takich maszyn, tudzież ich naprawa	III
172 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 171 i 172: mniejsze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p., wyrób guzików metalowych.	II	Znamię większego niebezpieczeństwa: istnienie odlewni lub używanie maszyn do obrabiania drzewa.	
173 Wyrób łusek na naboje (bez napełniania). Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: używanie maszyn doprowadzających materiały automatycznie.	V	190 Fabryki narzędzi i przyrządów, nie wymienionych w innych tytułach Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie maszyn do obrabiania drzewa.	V
174 Odlewnie czcionek Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: używanie maszyn kompletowych.	I		
175 Konwisarnie — (cynownie) Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: nieużywanie motorów.	V		
GRUPA VI			
Maszyny, narzędzia, instrumenty, przyrządy.			
a) Maszyny, narzędzia, przyrządy.			
176 Wyrób armatur do pomp, kotłów i t. d.	V		
177 Wyrób i instalacja wind Wyrób i zaprowadzanie przewodów gazowych, wodociągów i urządzeń do ogrzewania (z wyłączeniem robót ziemnych):	VII		
178 przedsiębiorstwa, używające motorów	VI		
179 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 178 i 179: zakres i rodzaj robót instalacyjnych.	IV		
180 Kuźnie kotłów i warsztaty konstrukcyj żelaznych oraz wyrób mostów żelaznych wraz z montowaniem Znamię większego niebezpieczeństwa: przeznaczone zastosowania nitowania ręcznego.	X		
181 Wyrób maszyn i przyrządów dla przemysłu włókienniczego Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: wyrób grepli.	VI		
182 Wyrób maszyn rolniczych Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: nieużywanie maszyn do obrabiania drzewa.	VII		
		b) Środki transportowe.	
		191 Wyrób i naprawa samochodów	VI
		192 Wyrób i naprawa rowerów	III
		193 Zakłady budowy statków Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: mniejszy lub większy zakres właściwych prac w warsztatach okrętowych.	VII
		194 Zakłady budowy statków (budowa łodzi), przedsiębiorstwa budowy łodzi i statków drewnianych, nieużywające motorów	VII
		Wyrób powozów (koczków):	
		196 przedsiębiorstwa, używające motorów	VI
		197 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III
		198 Fabryki wagonów	VII
		c) Broń palna.	
		Wyrób i naprawa ręcznej broni palnej:	
		199 przedsiębiorstwa, używające motorów	III
		200 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
		Wyrób żelaznych części składowych ręcznej broni palnej:	
		201 przedsiębiorstwa, używające motorów	VI
		202 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III
		203 Wyrób dział i innej ciężkiej broni palnej	VIII
		204 Zakłady probiercze ręcznej broni palnej Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla przedsiębiorstw grupy VI c); kierownictwo robót i nadzór nad nimi z troskliwością i oględnością, właściwą fabrykom wojskowym tego rodzaju.	X
		d) Narzędzia fizyczne i chirurgiczne, przyrządy do mierzenia czasu i do oświetlania.	
		Wyrób i naprawa narzędzi i przyrządów (chemicznych, farmaceutycznych, matematycznych, optycznych, fizycznych, chirurgicznych):	

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
205 przedsiębiorstwa, używające motorów	II	225 przedsiębiorstwa, używające motorów	III
206 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I	Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: jak przy tytule 223.	
207 Wyrób i naprawa protez	II	226 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I
Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie motorów.			
208 Bandażyści	B	f) Używanie motorów dla różnych celów. Najem motorów.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie motorów.			
Wyrób i naprawa wag rozmaitej konstrukcji:		227 Wynajmowanie siły żywołowej	VIII
209 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV	Przedsiębiorstwa motorowe do rozmaitych celów o sile motoru:	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: brak maszyn do obrabiania drzewa.		228 od 1 HP	IV
210 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II	229 poniżej 1 HP	I
Wyrób, instalacja maszyn i przyrządów do oświetlenia elektrycznego i przenoszenia siły:		GRUPA VII.	
211 przedsiębiorstwa, używające motorów	VII	Przemysł chemiczny.	
212 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV	a) Wyrób przetworów chemicznych i preparatów farmaceutycznych.	
Wyrób, naprawa i instalacja elektrycznych telegrafów, telefonów, sygnałów:		230 Wyrób przetworów chemicznych (łącznie z zakładami pomocniczymi)	VI
213 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV	231 Wyrób przetworów farmaceutycznych i kosmetycznych	IV
214 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III	232 Apteki i droguerje (składy apteczne).	I
Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułów 213 i 214: większy zakres robót instalacyjnych, w szczególności na kolejach.		Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie motorów.	
215 Wyrób i naprawa lamp i latarni	V	b) Materiały farbiarskie i farby.	
Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: mniejsze względnie szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.		233 Fabryki ołówków	II
216 Wyrób i naprawa elektrycznych lamp żarowych	I	Wyrób farb, lakieru, pokostu i t. p.:	
Mechanicy:		234 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
217 przedsiębiorstwa, używające motorów	II	235 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
218 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I	236 Wyrób pasty do obuwia (z wyłączeniem wyrobu pudełek), czernidla drukarskiego i sadzy	II
Wyrób i naprawa zegarów (bez wyrabiania opraw oraz z wyłączeniem instalacji zegarów wieżowych):		237 Fabryki atramentu	I
219 przedsiębiorstwa, używające motorów	III	c) Mazie (smoła) i żywice.	
220 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B	Wyrób produktów asfaltowych i z mazi drzewnej (kwasu karbolowego, naftaliny, karbolineum, papy dachowej, lotnej smoły i t. d.), z wyłączeniem robót około pokrywania dachów i asfaltowania:	
Wyrób i naprawa wodomierzy i gazometrów:		238 przedsiębiorstwa, używające motorów	VII
221 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV	239 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV
222 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I	240 Destylacja drewna i żywicy oraz przerób destylatów	VI
e) Instrumenty muzyczne.		d) Materiały wybuchowe.	
Wyrób i naprawa organów, fortepianów i harmonjum:		241 Wytwarzanie i manipulacja z wybuchowymi związkami nitrowymi z aromatycznych węglowodorów (czysty kwas pikrynowy, połączenia nitronaftaliny, toluolu, krezolu i t. d.), nitrocelulozą mokrą, prochem nitrocelulozowym, nitrogli-	
223 przedsiębiorstwa, używające motorów	V		
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: mniejszy lub większy zakres używania maszyn do obrabiania drzewa.			
224 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II		
Wyrób i naprawa narzędzi muzycznych w ogólności:			

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
ceryna, prochem nitroglicerynowym, wraz z ewentualnym wyrobem nabożów	VI	259 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów lub kotłów parowych	IV
Znamie większego niebezpieczeństwa: wytwarzanie nitrogliceryny.		260 Wyrób żarówek (siatek żarowych)	II
242 Wytwarzanie i manipulacja z zapałami wybuchowymi (związki kwasu pikrynowego, przetwory wybuchające, kapsle rozsadzające, kapsle, podpały do podkopów i t. d.)	XI	Lejarnie świec:	
243 Wyrób i użycie ognia sztucznych	XII	261 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
244 Fabrykaty z nitrocelulozy (celulooid, kolojdum, celuloidyna, jedwab sztuczny i t. d)	V	262 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
245 Wyrób i manipulacja z prochem czarnym (proch strzelniczy i proch do rozsadzania) oraz wyrób i manipulacja z materiałami wybuchowymi (także wyrób nabożów), z wyłączeniem niezapalnych preparatów wybuchowych	VII	263 Wyrób gazu świetlnego (wraz z instalacją, jednak z wyłączeniem robót ziemnych)	V
246 Wyrób i manipulacja z niezapalnymi preparatami wybuchowymi (rozporządzenie min. z dnia 19 maja 1899 r. Dz. u. p. Nr. 96), wraz z ewentualnym wyrobem nabożów	III	Znamie mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: mniejszy lub większy zakres robót instalacyjnych.	
247 Wyrób i manipulacja z podpałami i lontami do amunicji działowej oraz wyrób sznurów i taśm strzelniczych	V	264 Rafinerje oleju i wosku ziemnego i olejów mineralnych oraz wyrób ceryny i parafiny	VII
248 Wyrób towarów celuloidowych	VI	Wyrób mydła:	
Znamie mniejszego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw grupy VII d); kierowanie robotami z troskliwością i oględnością, właściwą zakładom wojskowym tego rodzaju.		265 przedsiębiorstwa, używające motorów	V
e) Towary zapalne.		266 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
249 Wyrób zapałek, z wyłączeniem maszynowej obróbki drzewa	III	267 Wyrób stearyny i gliceryny	V
f) Odpadki i nawóz sztuczny.		Znamie większego niebezpieczeństwa: używanie przyrządów do ekstrakcji i destylacji kwasu tłuszczowego i gliceryny.	
250 Mielenie kości oraz ekstrakcja tłuszczu z kości, jako samoistne przedsiębiorstwo	V	Woskownie (przerabianie wosku pszczoelnego), jako samoistne przedsiębiorstwa:	
Wyrób kleju i żelatyny:		268 przedsiębiorstwa, używające motorów	II
251 przedsiębiorstwa, używające motorów	VII	269 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I
252 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III	270 Zakłady wyrobu gazu wodnego, nasilonego węglanem lub nie (wraz z instalacją, jednak z wyłączeniem robót ziemnych)	IV
Wyrób spodium i nawozu sztucznego:		b) Oleje i tłuszcze.	
253 przedsiębiorstwa, używające motorów	VII	Wyrób olejów roślinnych (samoistne przedsiębiorstwa):	
254 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV	271 przedsiębiorstwa, używające motorów	VII
255 Przemysł rakarski	X	272 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III
GRUPA VIII.		Wyrób artykułów perfumeryjnych:	
Materiały do ogrzewania i oświetlania, oleje, urządzenia elektryczne.		273 przedsiębiorstwa, używające motorów	II
a) Materiały do ogrzewania i oświetlania.		274 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I
256 Wyrób brykietów	IX	Wyrób wazeliny oraz płynnych i stałych smarów (bez destylacji surowców):	
257 Wyrób węgla tłoczonych do celów elektro-technicznych	VII	275 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
Zakłady topienia tłuszczu i łoju, wyrób margaryny i masła sztucznego:		276 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
258 przedsiębiorstwa, używające motorów lub kotłów parowych	VII	c) Elektryczne oświetlenie i przenoszenie siły.	
		277 Przedsiębiorstwa oświetlania elektrycznego i przenoszenia siły łącznie z należąca do tego instalacją przewodów elektrycznych	VII
		Znamie mniejszego niebezpieczeństwa: niewielki zakres robót instalacyjnych.	
		Znamie większego niebezpieczeństwa: większy zakres robót instalacyjnych; używanie prądów o wysokim napięciu.	
		277a Przedsiębiorstwa oświetlania elektrycznego, które nie prowadzą robót instalacyjnych dla odbiorców prądu	IV

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
GRUPA IX.		Tkalnie lnu:	
Przemysł tkacki.		303 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	I
a) Jedwab.		304 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	A
278 Wyrób wstążek i nici jedwabnych łącznie z apreturą	A	Przedsiębiorstwa tkania i wyplatania włókien roślinnych, prócz lnu, bawełny i juty, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
Wyrób towarów jedwabnych i aksamiitnych:		305 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	III
279 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	B	306 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	B
280 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	A	307 Wyrób towarów asbestowych	IV
b) Wełna owcza i inne włosy zwierzęce.		d) Bawełna i półwełna.	
281 Wyrób sukna filcowego (przedzenie, tkanie, apretura), wyrób pilśni (filcu) oraz wyrób obuwia filcowego	IV	Tkanie tasiemek:	
282 Wyrób koców, derek i lodenu (halliny) . . .	IV	308 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	B
283 Wyrób wełny sztucznej (shoddy, mungo) . . .	VI	309 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	A
284 Sortowanie, przyrządzanie, przedzenie i tkanie włosów zwierzęcych z wyłączeniem wełny owczej	VI	310 Gieplarnie bawełny i juty, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
Przędzalnie wełny owczej:		311 Przędzalnie bawełny	V
285 przędzalnie kamgarnu	III	Tkanie towarów bawełnianych (przedsiębiorstwa bez przędzalni i apretury):	
286 inne przędzalnie wełny owczej	V	312 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	I
Wyrób sukna i innych towarów z wełny owczej (przedzenie, tkanie, apretura):		313 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	A
287 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	III	314 Wyrób towarów bawełnianych i półwełnianych (przedzenie, tkanie, apretura) . . .	III
288 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	B	315 Wyrób nici, bawełny do pończoch i knotów	II
Tkanie towarów wełnianych (przedsiębiorstwa bez przedzenia i apretury):		316 Wyrób waty	X
289 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	I	e) Apretura, blicharnie, farbiarnie, drukarnie.	
290 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	A	Zakłady apretury łącznie z pomocniczą blicharnią, farbiarnią i drukarnią:	
Wyrób kobierców i obić meblowych:		317 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	IV
291 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	II	318 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	I
292 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	B	Blicharnie jako samoistne przedsiębiorstwa:	
Tkanie chustek i szalów:		319 blicharnie przędzy lnianej	II
293 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	I	320 inne blicharnie łącznie z apreturą	V
294 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	A	321 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	II
c) Len, konopie, juta i t. d.		Farbiarnie jako samoistne przedsiębiorstwa:	
Międlarnie lnu i konopi (międlenie i czesanie), jako samoistne przedsiębiorstwa:		322 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	IV
295 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	VII	323 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	I
296 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	I	Drukarnie (łącznie z pomocniczą blicharnią, farbiarnią, apreturą):	
Przędzalnie przędzy z lnu i kłaków, jako samoistne przedsiębiorstwa:		324 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	IV
297 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	III	325 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	I
298 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	I	326 Zakłady karbonizowania i odtłuszczania wełny (pralnie wełny)	IV
Przędzalnie włókien roślinnych, prócz lnu, bawełny i juty, i wyrób towarów powrotnicznych, jako samoistne przedsiębiorstwa:		327 Maglownie (maglownie skrzynkowe, kalandry), jako samoistne przedsiębiorstwa . . .	VII
299 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	VI	328 Folusze, jako samoistne przedsiębiorstwa . . .	III
300 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	II	329 Wyrób ceraty, linoleum, płótna skórzanego oraz tkanin nieprzemakalnych (z wyłączeniem tkalni)	IV
Przedzenie, tkanie i apretura juty oraz wyrób towarów jutowych:		f) Towary dziane, koronkowe, haczkowane, haftowane i pończoszkowe.	
301 przedsiębiorstwa, używające motorów . . .	IV	330 Wyrób kwiatów i liści sztucznych	A
302 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów . . .	I	Szmulkerstwo (wyrób ozdób do ubrań i mebli z taśmy, sznurów, paciorków i t. p.):	

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
331 przedsiębiorstwa, używające motorów	B	359 Foliuszki do skór	IV
332 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	A	360 Białoskórnicstwo i ircharnie	IV
Wyrób koronek i bobinetów:		Farbiarnie, lakiernie i zakłady przyrządzania garbowanych skór, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
333 przedsiębiorstwa, używające motorów	II	361 przedsiębiorstwa, używające motorów	III
334 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	A	Znamię większego niebezpieczeństwa: szerokie zastosowanie maszyn.	
Hafciarnie:		362 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
335 przedsiębiorstwa, używające motorów	B	363 Stępy i młyny garbników, jako samoistne przedsiębiorstwa	IX
336 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	A	Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie otwartych maszyn do darcia i krajania garbników.	
Wyrób towarów dzianych i pończoszkowych (bez przędzalni):			
337 przedsiębiorstwa, używające motorów	B		
338 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	A		
Wyrób guzików nicianych i do bielizny:			
339 przedsiębiorstwa, używające motorów	B		
340 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	A		

GRUPA X.

Papier, skóra, guma.

a) Fabrykacja papieru i masy papierowej.

341 Wyrób celulozy	VIII
342 Wyrób drzewnika (szlifiernie drzewa) i masy drzewnej	VIII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: ograniczone używanie maszyn do tarcia drzewa.	
343 Fabryki papieru i masy papierowej	VI
344 Papiernie (ręczny wyrób papieru bez maszyn do papieru lub do masy papierowej przy użyciu tylko holendrów i wiadra)	IV

b) Obrabianie papieru z wyłączeniem fabrykacji papieru.

Introligatornie:

345 przedsiębiorstwa, używające motorów	I
346 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
Wyrób papieru kolorowanego i papieru glacie oraz wyrób papierów fotograficznych:	
347 przedsiębiorstwa, używające motorów	V
348 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I
Wyrób towarów kartonowych:	
349 przedsiębiorstwa, używające motorów	V
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p. i maszyn do krajania.	
350 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
Konfekcja papieru (łącznie z pomocniczym wyrobem kartonów):	
351 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
352 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I
353 Konfekcja papieru cygaretoowego (łącznie z pomocniczym wyrobem kartonów)	III
Wyrób torebek papierowych:	
354 przedsiębiorstwa, używające motorów	II
355 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
356 Fabryki cygarniczek papierowych	I

c) Fabryki skóry i surogatów skóry.

357 Wyrób skóry sztucznej	IV
358 Wyrób skóry (garbarnie)	VI

d) Wyroby ze skóry i surogatów skóry.

Wyrób towarów rymarskich i siodlarskich:	
364 przedsiębiorstwa, używające motorów	III
365 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
Wyrób towarów kaletniczych i towarów drobiazgowych skórzanych:	
366 przedsiębiorstwa, używające motorów	I
367 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B

e) Towary gumowe i gutaperkowe.

Wyrób i naprawa towarów gumowych i gutaperkowych:	
368 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
369 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I
Fabryki towarów gumowych tkanych:	
370 przedsiębiorstwa, używające motorów	I
371 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B

GRUPA XI.

Materiały drewniane i snycerskie.

a) Obrabianie drzewa.

372 Tartaki pojedynczej konstrukcji (o jednym gatrze), nieużywające pił okrągłych	IX
373 Tartaki pojedynczej konstrukcji (o jednym gatrze), używające pił okrągłych	XII
374 Inne tartaki	X
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 373 i 374: używanie podwójnych okrągłych pił do obrębiania i automatyczne doprowadzanie drzewa.	
375 Tartaki, połączone ze ścinaniem i transportem drzewa, wykonywanem w sposób przemysłowo-handlowy	XI
376 Ścinanie i transport drzewa, także w połączeniu z wyrobem drzewa opałowego, kłocowego, kopalnianego oraz ze składami drzewa, wykonywane w sposób przemysłowo-handlowy	XII
377 Ścinanie i transport drzewa wraz ze składami oraz ręcznym wyrobem progów (podkładów) kolejowych, budulca, słupów telegraficznych i t. p. ciężkich artykułów, wy-	

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
konywane w sposób przemysłowo-handlowy	XI	398 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III
Znamie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 376 i 377: las na obszarach równinnych.		Znamie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 397 i 398: większy rozmiar robót tapicerskich, rzeźbiarskich, pozłotniczych i t. p. (wyrób przeważnie urządzeń luksusowych).	
378 Wyrób progów (podkładów) kolejowych, budulca, słupów telegraficznych i t. p. ciężkich artykułów z transportem i składami bez ścinania drzewa i bez użycia motorów, wykonywany w sposób przemysłowo-handlowy	X	399 Fabryki ram i listew złożonych	IV
Znamie mniejszego niebezpieczeństwa: wyrób artykułów drobniejszych; wyrób poza obrębem lasu.		Znamie mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: mniejszy lub większy zakres obrabiania drzewa maszynami.	
Tokarnie, snycernie, wyrób lasek: przedsiębiorstwa, używające motorów:		400 Stolarnie o sile motoru do jednego HP, także z robotami na budowlach	VII
379 używające pił okrągłych	VI	401 Stolarnie, używające motorów o sile ponad 1 HP, przy zupełnym oddzieleniu maszynowego obrabiania drzewa od ręcznego, w których przypada na maszynowe obrabianie drzewa najwyżej 15% sumy wypłacanych zarobków, także z robotami na budowlach	VIII
380 nieużywające pił okrągłych	III	Tytuł 401 ma zastosowanie tylko pod następującymi warunkami: zupełne oddzielenie pracowni i wejście do obydwu działów przedsiębiorstwa, zakaz wstępu do hali maszynowej robotnikom stolarstwa ręcznego, utrzymywanie osobnych list płacy dla obu działów przedsiębiorstwa. Zarobki robotników, zatrudnionych przy transporcie materiałów do hali maszynowej i z hali maszynowej, należy zaliczać do działu maszynowego obrabiania drzewa.	
Znamie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 379 i 380: mniejsze zastosowanie maszyn.		Znamie mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: mniejszy lub większy zakres obrabiania drzewa maszynami. Normalny zakres obrabiania drzewa maszynami należy przyjąć wówczas, jeżeli około 10% sumy zarobków przypada na obrabianie drzewa maszynami.	
381 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II	402 Inne stolarnie, używające motorów, także z robotami na budowlach	X
Przyrządanie drzewa tokarskiego, wyrób beczek, sztyftów (kołków), modeli, stor i żaluzji:		Znamie mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: mniejszy, względnie większy zakres obrabiania drzewa maszynami, przyczem normalny zakres obrabiania maszynami należy przyjąć wówczas, jeżeli 20 do 25% sumy zarobków przypada na obrabianie drzewa maszynami.	
382 przedsiębiorstwa, używające motorów	VIII	403 Stolarnie, nieużywające motorów, z wyłączeniem robót na budowlach	III
383 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV	Zakłady kołodziejskie oraz wyrób składowych części wozów:	
Wyrób drewnianych szczotkarskich, klepek, den i czopów do beczek, listew drążonych do wyrobu ram, gontów:		przedsiębiorstwa, używające motorów:	
384 przedsiębiorstwa, używające motorów	XII	404 przy użyciu heblarek i pił okrągłych	IX
385 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV	405 bez użycia heblarek i pił okrągłych	VI
Wyrób obłogów (fournirów), kopyt i obcasów oraz towarów drobiazgowych i galanteryjnych:		406 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV
386 przedsiębiorstwa, używające motorów	IX	Wyrób drewnianych zapalki:	
387 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II	407 przedsiębiorstwa, używające motorów	IX
Wyrób deszczulek posadzkowych, także z układaniem posadzek:		Znamie mniejszego niebezpieczeństwa we wszystkich przedsiębiorstwach Grupy XI a: używanie żłobiarek o zabezpieczonych głowach.	
388 przedsiębiorstwa, używające motorów	X	Znamie większego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw Grupy XI a: używanie maszyn o graniastych osadach noży.	
389 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV	b) Wyrób towarów koszykarskich i szczotek.	
390 Wyrób pak przy użyciu motorów, jako samoistne przedsiębiorstwo	XI	408 Szczotkarnie (z wyłączeniem wyrobu drewnianych szczotkarskich)	I
391 Wyrób pudełek i pudełeczek, opraw zegarowych, szkatulek, skrzynek do aparatów fotograficznych i t. p. drobnych precyzyjnych robót przy użyciu motorów, jako samoistne przedsiębiorstwo	VII	409 Koszykarnie	B
Wyrób wełny drewnianej, jako samoistne przedsiębiorstwo:		c) Wyroby z rogu i morskiej pianki i t. d.	
392 przedsiębiorstwa, używające maszyn do rozdrabniania drzewa	X	Wyrób towarów z rogu, kości słoniowej, galalitu i t. p.:	
393 przedsiębiorstwa, nieużywające maszyn do rozdrabniania drzewa	V		
394 Zakłady impregnowania drzewa	IX		
395 Wyrób korków	I		
396 Wyrób towarów z giętego drzewa	V		
Przedsiębiorstwa wyrobu wyłącznie urządzeń mieszkaniowych (dla robót stolarskich, tapicerskich, rzeźbiarskich, pozłotniczych i t. d.):			
397 przedsiębiorstwa, używające motorów	VI		
Znamie większego niebezpieczeństwa: większy zakres obrabiania drzewa maszynami.			

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
410 przedsiębiorstwa, używające motorów	III	436 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	II
411 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów Fabryki guzików rogowych, z perłowej masy i t. p.:	B	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 435 i 436: nieużywanie własnego wozu; nieużywanie flaszek szklanych.	
412 przedsiębiorstwa, używające motorów	II	Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie przeważnie własnego zaprzęgu.	
413 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów Wyroby z morskiej pianki i bursztynu:	B	437 Fabryki cukru surowego	VI
414 przedsiębiorstwa, używające motorów	I	438 Rafinerje cukru także w połączeniu z fabrykacją cukru surowego	VII
415 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: fabrykacja cukru surowego.	
GRUPA XII.			
Środki żywności i tytoń.			
a) Środki żywności roślinne i zwierzęce.			
Piekarnie i wyrób ciast:			
416 przedsiębiorstwa, używające motorów	VI	b) Napoje.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: wyrób towarów z ciasta (alberty i t. p.); szersze zastosowanie maszyn do mieszania, ugniatania, krajanania i wałkowania ciasta.		442 Gorzelnie (wyrób i rafinowanie spirytusu, wyrób drożdży spirytusowych i prasowanych)	VI
417 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III	Wyrób wódek, likierów i esencji, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
418 Wyrób czekolady i kandyzów Wyrób konserw (z wyłączeniem wyrobu puszek):	III	443 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
419 roślinnych	IV	444 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III
420 mięsnych	III	Browary wraz z należącymi do nich słodowniami i wyrobem drożdży:	
421 Rzeźnie	V	445 przedsiębiorstwa, używające motorów	VII
Przemysł rzeźniczy wraz z wyrobem wędlin i wyrobem kielbas:		446 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	V
422 przedsiębiorstwa, używające motorów	VIII	447 Słodownie, jako samoistne przedsiębiorstwa	V
423 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	V	448 Suszarnie chmielu, jako samoistne przedsiębiorstwa	II
424 Wylęgarnie drobiu i tuczenie, jako samoistne przedsiębiorstwa	I	449 Wyzyskiwanie lodu rzeczno-stawowego i t. p., jako samoistne przedsiębiorstwo	X
425 Rybołówstwo na rzekach, jeziorach, stawach, jako samoistne przedsiębiorstwo Suszenie i tłoczenie owoców i jarzyn, mienienie korzeni, jako samoistne przedsiębiorstwa:	VI	Wyrób sztucznego lodu i chłodzarnie:	
426 przedsiębiorstwa, używające motorów	VI	450 przedsiębiorstwa, używające motorów	IX
427 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	I	451 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	VII
428 Sadownictwo, jako samoistne przedsiębiorstwo Ogrodnictwo jako samoistne przedsiębiorstwo:	V	Wyrób octu:	
429 przedsiębiorstwa, używające motorów	III	452 przedsiębiorstwa, używające motorów	V
430 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów Zakłady palenia kawy, jako samoistne przedsiębiorstwa:	I	453 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	IV
431 przedsiębiorstwa, używające motorów	I	454 Hotele, oberże, pensjonaty	I
432 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów Wyrób surogatów kawy (fabryki cykorji i kawy figowej):	B	455 Zakłady lecznicze (z pensjonatem dla gości)	I
433 przedsiębiorstwa, używające motorów	III	456 Kawiarnie i cukiernie	A
434 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów Mleczarnie (przerabianie mleka na nabiałowe przetwory), jako samoistne przedsiębiorstwo):	I	457 Restauracje	B
435 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV	458 Napełnianie i wysyłka wód mineralnych i termicznych, także wyrób sztucznych wód mineralnych	IV
		459 Wyrób drożdży prasowanych i płuczkarnie drożdży piwnych, jako samoistne przedsiębiorstwo	IV
		Wyrób wody sodowej i lemoniadek:	
		460 przedsiębiorstwa, używające motorów	VIII
		461 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	VI
		Wyrób win sztucznych i owocowych, miodu pitnego i soków, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
		462 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
463 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	III	Fabryki bielizny:	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 458 do 463: nieużywanie własnych zaprzęgów.		483 przedsiębiorstwa, używające motorów .	I
464 Zakłady wodociągowe (bez zakładania rur i instalacji)	V	484 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	B
		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 483 i 484: istnienie odpowiednich urządzeń ochronnych przy maszynach do prasowania (głansowania) i wyciskania.	
c) Tytoń.		485 Szwalnie bielizny rękodzielnicze, bez użycia motorów .	A
Wyroby tytoniowe:		b) Czyszczenie.	
465 przedsiębiorstwa, używające motorów .	B	486 Zakłady kąpielowe .	IV
Znamię większego niebezpieczeństwa: używania maszyn do obróbki drzewa.		487 Zakłady czyszczenia pierza pościelowego .	IV
466 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	A	488 Pralnie chemiczne .	IV
GRUPA XIII.		489 Sortowanie piór oraz czyszczenie, farbowanie i wyrób piór ozdobnych .	I
Odzież i czyszczenie.		490 Zakłady trzepania i przechowywania kobierców, mebli .	III
a) Odzież.		Zakłady prania i prasowania bielizny:	
Wyrób rękawiczek:		491 przedsiębiorstwa, używające motorów .	VI
467 przedsiębiorstwa, używające motorów .	B	492 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	II
468 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	A	493 Pralnia bielizny przy użyciu motorów, bez maszyn do prasowania .	IV
469 Wyrób fasonów (pilśniowych sztumpów) kapeluszy, wraz z ewentualnym przyrządzeniem ich na kapelusze .	II	494 Fryzjernerie, golarnie, perukarnie, salon de beauté, manicure, operatorzy odcisków, cyrulicy i t. p. .	B
Przyrządzenie kapeluszy i wyrób czapek, fezów i t. p.:		Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie urządzeń motorycznych.	
470 przedsiębiorstwa, używające motorów .	I	495 Zakłady techniczno-dentystyczne .	A
471 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	A	GRUPA XIV.	
Wyrób i naprawa odzieży:		Budowle i budowy.	
472 przedsiębiorstwa, używające motorów .	B	a) Przedsiębiorstwa budownicze.	
473 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	A	Pogłębianie (bagrowanie):	
Kuśnierstwo:		496 na sucho (lądowe) .	VII
474 przedsiębiorstwa, używające motorów .	B	497 podwodne .	VIII
475 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	A	498 Przedsiębiorstwa wiertnicze, jako samoistne przedsiębiorstwa .	X
Wyrób gorsetów:		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: przedsięwzięcie tylko robót ręcznych.	
476 przedsiębiorstwa, używające motorów .	B	499 Pogłębianie szybów, jako samoistne przedsiębiorstwa .	XII
477 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	A	500 Budowa mostów, jako samoistne przedsiębiorstwa, z wyłączeniem montowania żelaznych mostów .	X
Wyrób i naprawa obuwia:		501 Budowa kanałów (kanały drogowe) i t. p. .	VIII
478 przedsiębiorstwa, używające motorów .	II	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: wykonywanie robót w niewielkiej głębokości, o ile nie stosuje się rozsadzania, i o ile materiału skopanego nie odwozi się kolejkami.	
479 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	B	Znamię większego niebezpieczeństwa: wykonywanie robót w większej głębokości, o ile istonemu niebezpieczeństwu zasypania nie da się zapobiec; stosowanie rozsadzania w większym zakresie; roboty w celu kopania materiału, wykonywane w podobny sposób, jak przy wydobywaniu kamieni w łomach; roboty podziemne.	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 478 i 479: nieużywanie wykrawarek, wybijarek i t. p.			
480 Wyrób i naprawa parasoli (bez fabrykacji drutu i lasek) .	B		
Fabryki kapeluszy słomkowych:			
481 przedsiębiorstwa, używające motorów .	B		
482 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów .	A		

Tytuł	Kat. nieb.	Tytuł	Kat. nieb.
502 Roboty około tam i roboty ziemne w ogólności	VIII	524 Ślusarze, nie używający motorów	V
Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: jak przy budowie kanałów.		525 Blacharze, nie używający motorów	VIII
503 Roboty demolacyjne, jako samoistne przedsięwzięcia	XII	526 Stolarze, nie używający motorów	VI
504 Roboty drenarskie, jako samoistne przedsięwzięcia	III	527 Sztukatorzy	V
505 Budowa i rekonstrukcja kolei żelaznych (wszelkie roboty, z wyłączeniem tylko dobowania kamieni z łomów poza trasą oraz dowozu kamieni na trasę).	X	528 Zaprowadzenie przewodów gazowych, wodociągów i urządzeń do ogrzewania	IV
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: niewielka głębokość cięć i niskie wały; wykluczenie rozsadzania; transport ręczny lub dwukołowymi wózkami.		529 Kaflarze (zduni)	II
Znamię większego niebezpieczeństwa: budowy kunsztowne, a szczególnie stawianie murów z kamieni nieociosanych oraz roboty przy budowie tunelów.		530 Zakłady wypożyczania rusztowań wiszących, zdejmowanie rusztowań	XI
506 Montowanie i demontowanie konstrukcji żelaznych, mostów żelaznych, ciężkich maszyn i aparatów, jako samoistne przedsięwzięcia	XII	531 Brukarze	VI
507 Budownictwo lądowe	VIII	532 Asfaltnicy	VIII
508 Budowa dróg bez kamieniołomów i wydobywania sztruty	VII	533 Układanie sztucznych płyt oraz bruków z terrazzo, marmuru granitowego, betonu i t. p.	III
Naprawa i utrzymanie dróg z wyłączeniem kamieniołomów i wydobywania sztruty:		534 Tapicerzy	II
509 przy użyciu walców	VI	535 Zaprowadzanie telegrafu, telefonów i piorunochronów, przewodów dla elektrycznego oświetlenia i przenoszenia siły	VII
510 bez użycia walców	V	536 Malarze pokojowi	V
Budownictwo wodne (roboty regulacyjne, budowa jazów, szluz, budowle do ochrony brzegów, pogłębianie i t. p.) na:			
511 Wiśle (od Krakowa w dół) i Dniestrze (od Halicza w dół)	VIII	d) Konserwacja budynków.	
512 innych rzekach	VII	537 Zawodowe straże pożarne	IV
513 potokach	VI	538 Czyściciele kanałów i dołów kłocznych	VIII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 511 do 513: nieużywanie bagrów i kolejek; roboty w miękkim gruncie bez niebezpieczeństwa zasypiania i bez stawiania murów wielkich rozmiarów.		539 Kominarze	III
514 Budowa dróg wodnych (kanałów spławnych)	VIII	540 Przedsiębiorstwa czyszczenia okien, portali, mieszkań i t. p.	IX
		541 Przedsiębiorstwa czyszczenia ulic	V
GRUPA XV.			
Przemysł poligraficzny, teatry, biura, szkoły.			
a) Przemysł poligraficzny.			
Drukarnie i litografie, drukarnie barwne i kunsztowne:			
		542 przedsiębiorstwa, używające motorów	II
		543 przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
		544 Wyrób obrazów światłodrukowych i świetlnych i zakłady fotograficzne	I
		545 Fabryki kart do grania	B
		546 Księgarnie, antykwarnie, wypożyczalnie książek, nut, handel dziełami sztuki	A
Wydawnictwa czasopism:			
		547 przedsiębiorstwa, złączone z drukarniami, używającymi motorów	II
		548 przedsiębiorstwa, złączone z drukarniami, nieużywającymi motorów, lub bez drukarni	B
b) Teatry.			
		549 Przedsiębiorstwa teatralne	II
		550 Kinoteatry	I
		551 Zakłady wypożyczania filmów	II
c) Biura, szkoły.			
		522 Banki, kantory wymiany, kancelarze adwokackie, notarialne i t. p.	A

Tytuł	Kat. nieb.
553 Biura podrózne, pośrednictwa pracy, informacyjne i t. p.	A
553a Biura centralne i komercyjne zarządów głównych poza siedzibą przedsiębiorstw, z wyłączeniem takich biur przemysłowych firm budowlanych	A
Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułów 552, 553 i 553a: własne samochody.	
554 Biura architektów, inżynierów i geometrów, zajmujących się wyłącznie sporządzaniem planów i kosztorysów oraz dokonywaniem pomiarów	B
Domy handlowe:	
555 niemające własnych magazynów towarowych	I
556 mające własne magazyny towarowe	III
Zakłady naukowe, z wyłączeniem szkół fachowych, które zaliczać należy według tytułów, obejmujących rodzaj robót nauczanych:	
557 połączone z pensjonatem	I
558 niepołączone z pensjonatem	A

600.

Rozporządzenie Ministra Komunikacji

z dnia 23 czerwca 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o zatwierdzeniu opłat za przewóz osób, bagażu i towarów prywatną koleją normalnotorową Twarda Góra — Nowe.

Na mocy art. 4 pkt. 9 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 580) oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 567) zarządza się co następuje:

§ 1. Na prywatnej kolei normalnotorowej Twarda Góra — Nowe, długości 6 km., stanowiącej własność Towarzystwa Akcyjnego pod nazwą „Kolejka Twarda Góra — Nowe” zatwierdza się poniższe opłaty za przewóz tą koleją osób, bagażu i towarów:

- za przewóz osób:
  - w wagonach klasy III po 50 gr. od osoby,
  - w wagonach klasy II po 75 gr. od osoby,
  - dzieci poniżej lat 10 płacą połowę opłat powyższych,
- b) za przewóz bagażu:
  - od każdej sztuki wagi do 50 kg. — po 25 gr.
- c) za przewóz towarów w przesyłkach drobnych:
  - za każde rozpoczęte 100 kg. przesyłki zwyczajnej po 30 gr.,
  - za każde rozpoczęte 100 kg. przesyłki pospiesznej po 50 gr.,
  - za każde rozpoczęte 100 kg. towaru przetrzennego 1 zł.,

d) za przewóz towarów w przesyłkach wagonowych:

za wagon ładowności 10.000 kg.	po 13 zł.
„ „ „ 15.000 „	„ 18 „
„ „ „ 20.000 „	„ 24 „
„ „ „ 30.000 „	„ 36 „

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Kolei z dnia 7 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 845).

Minister Komunikacji: *Romocki*Minister Skarbu: *G. Czechowicz*Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

601.

Rozporządzenie Ministra Komunikacji

z dnia 23 czerwca 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o uzupełnieniu „Taryfy polskich kolei normalnotorowych na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych”.

Na mocy art. 4 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 580) oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 567) zarządza się co następuje:

§ 1. Do „Taryfy polskich kolei normalnotorowych na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych” (Dz. U. R. P. z r. 1925 Nr. 128, poz. 913; z r. 1926 Nr. 33, poz. 207; Nr. 45, poz. 280; Nr. 62, poz. 374; Nr. 106, poz. 621 i Nr. 116, poz. 674; z r. 1927 Nr. 43, poz. 388 i Nr. 94, poz. 844 oraz z r. 1928 Nr. 14, poz. 102, 103 i 104 i Nr. 53, poz. 511) wprowadza się następujące zmiany:

W części II, w rozdziale I, w dziale F „Ulgi taryfowe przy przejeździe powrotnym z uzdrowisk krajowych” wykaz uzdrowisk, wyszczególnionych w punkcie 7 — b, uzupełnia się miejscowościami Białka (st. kol. Nowy Targ) i Witów (st. kol. Podczerwone), położonemi w województwie krakowskim, oraz miejscowością Okopy Św. Trójcy (st. kolejowa Iwanie Puste), położoną w województwie tarnopolskim, a przy miejscowościach Kosów, Stary Kosów i Kuty, położonych w województwie stanisławowskim, oprócz wymienionych w tymże wykazie stacyj kolejowych Kołomyja i Zabłotów, dodaje się stacje Śniatyń, Załucze.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą od dnia 1 lipca 1928 r.

Minister Komunikacji: *Romocki*Minister Skarbu: *G. Czechowicz*Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*